

Sygn. akt II CSK 174/20

POSTANOWIENIE

Dnia 22 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z wniosku J. K.
przy uczestnictwie P. spółki akcyjnej z siedzibą w L.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 22 grudnia 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczynie
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 11 września 2019 r., sygn. akt IV Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) nie obciąża wnioskodawczynie kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia o charakterze nadzwyczajnym. Ma przede wszystkim na celu - w interesie publicznym - ujednolicenie orzecznictwa sądów powszechnych, rozstrzyganie sporów precedensowych oraz o istotnym znaczeniu dla rozwoju prawa i judykatury sądowej. W związku z tym jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie, w którym skarżący powinien wskazać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. i związku z tym istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej

wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący w odrębnym wywodzie wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wnioskodawczyni J. K. wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w P. z dnia 11 września 2019 r.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na przesłance przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. W uzasadnieniu tego wniosku skarżąca wskazała, że w przedmiotowej sprawie wystąpiło zagadnienie prawne - czy uznanie, że Skarb Państwa przed dniem 3 sierpnia 2008 r. mógł nabyć przez zasiedzenie służebność o treści służebności przesyłu, nie stoi w sprzeczności z wyrażoną w art. 3 k.c. zasadą prawną w myśl, której ustawa nie ma mocy wstecznej.

Oceniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania należy uwzględnić utrwalony w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, że jeżeli skarżący, jako okoliczność uzasadniającą wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to powinien nie tylko to zagadnienie przedstawić przez jego sformułowanie z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało, a także przytoczyć argumenty prawne prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych, ale ponadto wykazać, że jest to zagadnienie nowe, którego rozwiązanie jest istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 3 października 2002 r., II CKN 447/01, nie publ.;

z dnia 14 grudnia 2004 r., III CK 585/04, nie publ.; z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZ 47/06, nie publ.; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, nie publ.; z dnia 28 czerwca 2008 r., III CSK 99/08, nie publ.; z dnia 26 czerwca 2008 r., I CSK 108/08, nie publ.).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia tych wymagań. W orzecznictwie Sądu Najwyższego konsekwentnie, zarówno na tle art. 33 dekretu z dnia 11 października 1946 r. - Prawo rzeczowe (Dz. U. Nr 57, poz. 319) jak i kodeksu cywilnego, dopuszczano możliwość istnienia służebności przesyłu, jako służebności gruntowej, pozwalającej na korzystanie ze znajdujących się na nieruchomości urządzeń przesyłowych przez przedsiębiorcę wykorzystującego je w swojej działalności gospodarczej (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 31 grudnia 1962 r., II CR 1006/62, OSPiKA 1964, poz. 91, uchwały Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 1965 r., III CO 34/65, OSNC 1966, nr 7-8, poz. 109, z dnia 17 stycznia 2003 r., III CZP 79/02, OSNC 2003, Nr 11, poz. 142 i z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08, Biuletyn SN 2008, nr 10, s. 8).

Potwierdzenie w orzecznictwie możliwości umownego i sądowego ustanowienia tego rodzaju służebności, pozwala ubiegać się o stwierdzenie jej zasiedzenia na podstawie art. 292 k.c. Stwierdził to dodatkowo Sąd Najwyższy po wprowadzeniu do kodeksu cywilnego konstrukcji prawnej służebności przesyłu, wyjaśniając, że przed uregulowaniem w kodeksie cywilnym tej służebności (art. 305¹-305⁴) dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności, odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa. Natomiast okres występowania na nieruchomości stanu faktycznego odpowiadającego treści służebności przesyłu przed wejściem w życie art. 305¹-305⁴ k.c. podlega doliczeniu do czasu posiadania wymaganego do zasiedzenia tej służebności (por.m.in. (por. uchwały: z dnia 17 stycznia 2003 r., III CZP 79/02, OSNC 2003, Nr 11, poz. 142, z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08, Biuletyn SN 2008, nr 10, s. 8, z dnia 2 czerwca 2010 r., III CZP 36/10, OSNC 2010, Nr 12, poz. 163, z dnia 21 stycznia 2011 r., III CZP 124/10, OSNC 2011, Nr 9, poz. 99, z dnia 22 maja 2013 r., 0III CZP 18/13, OSNC 2013, Nr 12, poz. 139, oraz z dnia 27 czerwca 2013 r., III CZP 31/13, OSNC 2014, Nr 2, poz. 11, z dnia 6 czerwca 2014 r., III CZP 107/13, OSNC 2015, Nr 3, poz. 29, wyrok z dnia 12 grudnia 2008 r., II CSK 389/08,

nie publ., postanowienia: z dnia 10 lipca 2008 r., III CSK 73/08, nie publ., z dnia 8 września 2006 r., II CSK 112/06, nie publ., z dnia 5 czerwca 2009 r., I CSK 392/08, nie publ., z dnia 22 lipca 2010 r., I CSK 606/09, nie publ., z dnia 6 lipca 2011 r., I CSK 157/11, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 45, z dnia 18 kwietnia 2012 r., V CSK 190/11, nie publ., z dnia 26 lipca 2012 r., II CSK 752/11, "Glosa" 2013, nr 1, s. 58, z dnia 6 lutego 2013 r. V CSK 129/12, nie publ.).

Jak wskazują przytoczone judykaty kwestia możliwości zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu była już wielokrotnie wyjaśniana i nie budzi wątpliwości w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Nie ma zatem racjonalnej potrzeby kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego na ten temat.

Z tych wszystkich względów w sprawie należy uznać, że nie zachodzi wskazana przez skarżącą przesłanka opisana w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. ani brana pod rozagę z urzędu nieważność postępowania.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Uwzględniając szczególne okoliczności sprawy Sąd Najwyższy na podstawie art. 102 w zw. z art. 13 § 2, 391 § 1, 398²¹ k.p.c. nie obciążył wnioskodawczyni kosztami postępowania kasacyjnego.

jw